

T.C.
Konak Kaymakamlığı

Değerlerimizin Türk Toplum Aile Yapısındaki Önemi ve Kazanımları

(Sunum 03 Ocak 2024 Tarihi İtibariyle Oluşturulmuş ve Sunumu Hazırlayan Sevgi GÖKTAŞ Tarafından Belli Aralıklarla Revize Edilmektedir.)

Sunumun Tüm Hakları, Tüm İçeriği, Şablonu, Tasarımı, İçinde Yer Alan Tüm Hakları Saklı Tutulmuş ve Sunumu Hazırlayanın Muvafakati Olmadan Hiçbir Suretle Çoğaltılamaz, Yayılıamaz, Alıntı Yapılamaz, Yayınlanamaz, Kullanılamaz

Sunumu Hazırlayan

Sevgi GÖKTAŞ

Konak 50.Yıl Anadolu Lisesi

Rehber Öğretmeni/Psikolojik Danışmanı

*“Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır, ancak
Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır.”*

Gazi Mustafa Kemal Atatürk

**Değerli Yöneticilerimiz, Öğretmenlerimiz
ve Ebeveynlerimiz;**

**VATANI KORUMAK
ÇOCUĞU KORUMAKLA BAŞLAR**

Değerlerimizin Türk Toplum Aile Yapısındaki Önemi ve Kazanımları

03 Ocak 2024

Sevgi GÖKTAŞ

İzmir Konak 50.Yıl Anadolu Lisesi
Psikolojik Danışmanı/Rehber Öğretmeni

Konak 50.Yıl
Anadolu Lisesi
Rehberlik Servisi
2023-2024 Eğitim
Öğretim Yılı
Bilgilendirme
Bilinçlendirme
Çalışmaları

Konak 50.Yıl
Anadolu Lisesi
2023-2024 Eğitim
Öğretim Yılı
Rehberlik Servisi
Bilgilendirme
Bilinçlendirme
Çalışmaları

Yönetici
Öğretmen
Ebeveyn

Değerlerimizin
Türk Toplum
Aile
Yapısındaki
Önemi ve
Kazanımları

AKIŞ

AKIŞ

1. Giriş
(5. Slayt)
2. Değerlerimiz Nedir?
(6. ve 14. Slayt Arası)
3. Değerlerimiz Nasıl Gruplanır?
(15. ve 17. Slayt Arası)
4. Değerlerimiz Bize Nasıl Rehberlik Eder?
(18. ve 19. Slayt Arası)
5. Ebeveynlik Nedir?
(20. ve 22. Slayt Arası)
6. Ebeveynlik Tarzları Nasıl Farklılaşır?
(23. ve 30 Slayt Arası)
7. Sosyalleşme Nedir?
(31. ve 34. Slayt Arası)
8. Değerler Nasıl Aktarılır?
(35. ve 41. Slayt Arası)
9. Ebeveynler Ne Yapmalılar?, Ne Yapmalılar? (Altın Bilgiler)
(42. ve 47. Slayt Arası)

GİRİŞ

Aile kurumu, yapısı ve işlevleri bakımından alternatif olmayan bir kurumdur.

Aile, çocukların bakımı ve yetiştirilmesi, yeni kuşaklara kültürel kimliğin ve değerlerin kazandırılması, tarihsel ve toplumsal bilincin aktarılmasında birey ve toplum arasında bir köprüdür.

Sağlıklı bir aile yapısı bir insanın hayatta sahip olabileceği en değerli hazinedir. Ailelerimiz, kim olduğumuzu, kişilik yapımızı, nereden gelip nereye gittiğimizi, hayata ve olaylara bakış açımızı, sahip olduğumuz olanak ve güçleri etkiler. Ailelerin bireylerine sağlayabilecekleri manevi güçler, olumlu değerler ve birliktelik duygusu, kişinin kendisini hayatta güçlü hissetmesini ve problemlerle başa çıkmasını kolaylaştırır.

Toplumsal yaşamın giderek karmaşıklaşması, aile yaşantısının sürdürülmesinde daha fazla bilgi ve beceri ile donanmayı gerekli hâle getirmiştir. Son yıllarda yaşanan hızlı toplumsal değişimler bize aile kurumunun güçlendirilmesinin son derece önemli olduğunu göstermiştir.

2

Değerlerimiz
Nedir?

DEĞERLERİMİZ

**Değerler,
tutumlarımıza ve davranışlarımıza
rehberlik eden ilkelere.**

Değerlerimizi, içinde doğup büyüdüğümüz toplumda ve ailede etkileşime girdiğimiz çok çeşitli bireyler aracılığıyla öğrenir, hangi değer hangisinden daha önemli ya da önemsiz olduğuna göre değer önceliklerimizi oluştururuz.

Değerler;

- *Hangi davranışların veya hedeflerin istenir olduğunu tanımlayan,*
 - *Kendi arasında görece öneme göre sıralanan,*
- *Bireyin kendisini, başkalarını, nesnelere, olayları ve tüm yaşantılarını değerlendirmek için ölçüt olarak kullandığı,*
 - *Tutumlarımızı etkileyen,*
 - *Davranışlarımızı güdüleyen,*
- *Bireyin içinde yaşadığı toplumda, ailede, okulda ve sosyal çevrede öğrendiği,*
 - *Soyut bilişsel kavramlardır.*

DEĞERLERİMİZ

**Değerler “İstenir” Olanı Tanımlayan
Rehber İlkelerdir**

İçinde doğup büyüdüğümüz toplumda başkaları ile etkileşimle öğrendiğimiz değerlerimiz de adları ve özellik listeleri ile hafızamızda kayıtlı bilgi paketleridir.

Örneğin; bir değer olarak DÜRÜSTLÜK kavramı, “Doğruları söylemektir.”, “Doğru şekilde davranmaktır.” gibi özelliklerin yanı sıra, “Doğrudur.”, “İyidir.”, “Güzeldir.”, “Hoştur.”, “Önemlidir.”, “Gereklidir.”, “Beğenilir/İstenir bir özelliktir.” gibi sıfatlarla nitelenebilecek bir kavramdır ve bu şekilde de tanımlanır.

Böylesi bir bilgi paketi olan değerlerimiz ne işimize yarar? Değerlerimiz; çeşitli durumların, olayların, düşüncelerin, insanların veya ortamların kendimiz için, ait olduğumuz grup ya da toplum için ne kadar istendik, tercih edilen veya hoşya gidebilecek olduğunu tanımlar. Örneğin, EĞLENCE kavramına bir değer olarak önem veren biri için müzik dinlemek davranışı istenen bir davranış, konser ortamı beğenilen bir ortam veya bir müzisyen de hoşya giden bir meslek erbabı olarak değerlendirilecektir.

Özetle; değerlerimiz karar verirken, seçim yaparken ya da belli şekilde davranırken bize rehberlik eden temel ilkeler veya inançlardır.

DEĞERLERİMİZ

*Değerler Önemlerine Göre
Sıralanırlar*

Değerlerimiz, ihtiyaçları karşılamanın, sorunları çözenin ve amaçlarımıza yönelip ulaşmanın en kabul edilebilir, en tercih edilebilir, en doğru ve güzel yollarını tarif ederler. Bireyler, gruplar, kültürler ve toplumlar belli değerlere başka bazı değerlerden görece daha fazla ya da daha az önem verebilirler.

Örnek vermek gerekirse bir insan için en önemli değer DÜRÜSTLÜK olabilir ve bunu sırasıyla ADALET, YARDIMSEVERLİK ve ANLAYIŞ değerleri takip edebilir. Bu kişi için OTORİTE ve ZENGİNLİK ise en önemsiz değerler olabilir. Buna karşın bir başkası için bu sıralamanın tam tersi geçerli olabilir ve OTORİTE ile ZENGİNLİK en önemli, DÜRÜSTLÜK, ADALET ve YARDIMSEVERLİK ise en önemsiz değerler olabilir.

Özetle; değerler öneme göre sıralanırlar ve bireylerin değer öncelikleri birbirine benzer veya birbirinden farklı olabilir.

DEĞERLERİMİZ

**Değerler “Değerlendirme”
Ölçütleridir**

Değerler neyin iyi, güzel, hoş, tercih edilir ve beğenilir olduğu hakkındaki bilgi paketleridir. İnsanlar bu bilgiyi kullanarak, olayları, düşünceleri, durumları, ortamları ve hatta kendilerini değerlendirebilir. Bu değerlendirmeler kendimize, içinde yaşadığımız fiziksel ve sosyal çevreye, varoluşumuza anlam vermemizi sağlar.

Örneğin, bir değer olarak GÜZEL AHLAK kavramına önem veren biri için rüşvet almak “ahlaksız bir davranış”, rüşvet alan kişi ise “ahlaksız” ve “kötü” biridir. Kendisi için BAŞARI değeri önemli olan bir öğrencinin ise yüksek notlara karşı olumlu bir değerlendirmesi olabilir ve böyle notlar aldığı anda kendisini “başarılı” olarak değerlendirip kendisiyle gurur duyabilir. Son olarak, yaşamında DEĞİŞKENLİK olmasını önemseyen biri için farklı ülkelere seyahat etmek “iyi”, “güzel” veya “hoş” olarak nitelendirilebilir.

Özetle; değerlerimiz neyi, nasıl değerlendireceğimiz konusunda bizi yönlendirirler

DEĞERLERİMİZ

**Değerler Tutumlarımızı
Belirler**

İnsanlar, karşılaştıkları başka insanlar, içinde buldukları durumlar, ortamlar, etkileşime girdikleri nesnelere, çok çeşitli fikirler ve sosyal konularla ilgili çok sayıda değerlendirme yaparlar. Çeşitli düzeylerde olumlu ya da olumsuz olabilecek bu değerlendirmelere genel olarak tutum denmektedir. Bir başka deyişle, tutumlarımız nelerden hoşlandığımız veya hoşlanmadığımız ile ilişkili görüşlerimizdir.

Örnek; Bir insan için SAĞLIK önemli bir değer ise "diş fırçası" nı da olumlu değerlendirir, yani diş fırçasına karşı olumlu bir tutumu vardır. Tutumlarımız güçlü oldukları nispette de davranışlarımızı belirlerler. Örneğe devam edersek, diş fırçasını olumlu değerlendiren birisi diş sağlığını korumak için belli aralıklarla yeni bir diş fırçası satın alabilir.

Özetle; Değerlerimiz neyi beğenip neyi beğenmeyeceğimiz ve buna uygun nasıl davranabileceğimiz konusunda yol gösterirler.

DEĞERLERİMİZ

Değerler Davranışlarımızı Güdüler

Bir davranışın başlatılmasını, hedefe varıncaya dek sürdürülmesini ve gerektiğinde sonlandırılmasını sağlayan her türlü fiziksel ve psikolojik etkiye güdülenme denir. Değerlerimiz, kontrolümüzde olan, kendimizin seçip sürdürdüğümüz ve değerlerimizi ifade eden davranışlarımızı da güdüler.

Örneğin, BÜYÜKLERE SAYGI veya GELENEKLERE SAYGI gibi değerlere önem veren birinin yaşlıların elini öpmesi, VATANSEVERLİK değerine önem veren birinin İstiklâl Marşı'nı ayakta dinlemesi ve söylemesi, DOĞA SEVGİSİ kendisi için önemli olan birinin ağaç dikmesi, değerlerimizi ifade eden ve kendi seçimimizle yaptığımız davranışlara örnek gösterilebilir.

Özetle; Değerlerimiz, nasıl bir insan olduğumuzu hem kendimize hem de başkalarına gösteren istemli davranışlar için motivasyon kaynağıdır.

DEĞERLERİMİZ

Değerler Öğrenilir

İçinde doğup büyüdüğümüz toplumda üzerimizde etki sahibi olan anne, baba, temel bakım veren kişi, öğretmen, arkadaş ve benzeri bireyler vardır. Kavramların adlarını, tanımlarını, anlamlarını ve diğer kavramlarla olan ilişkilerini, hem nesnelere ile doğrudan etkileşerek hem de söz edilen bu etki sahibi bireylerin rehberliği ile öğreniriz. Dolayısıyla, iyi-kötü, güzel-çirkin ve doğru yanlış hakkındaki bilgi paketleri olan değerlerimizi de bu şekilde öğreniriz.

Bir değeri öğrenmek demek, sadece bir değer kavramının anlamının ne olduğunu, hangi tutumlara rehberlik edebileceğini, hangi davranışlarla ifade edilebileceğini hafızaya yazmak demek değildir. Buna ek olarak, bir değeri öğrenmek demek, o değerle insanın kendisini veya kişiliğini nasıl tanımlayacağı da demektir.

İnsan, değerleri kişiliğinin bir parçası hâline getirebildiğinde değerlerine uygun davranabilir.

DEĞERLERİMİZ

Değerler Soyut Kavramlardır

Soyut, psikolojideki anlamıyla altında çok sayıda somut örneği barındıran daha az sayıda bilgi paketine denir. Örneğin, meyve diye adlandırılan soyut bilgi paketinin üyeleri arasında elma, armut, portakal, mandalina ve benzeri çok sayıda somut örnek sayılabilir. Değerler söz konusu olduğunda da soyut değer kavramları altında çok sayıda somut örnek toplanır.

Örneğin, BAŞARI değeri bir bilgi paketi olarak diploma, madalya, galibiyet, gol, basket, teşekkür belgesi, takdir belgesi, kâr, mezuniyet, kupa, sertifika, ödül, birincilik ve benzeri somut kavramlar ile ilişkilidir. Böylesi her bir somut kavrama tutum nesnesi adı verilir.

Örneğe devam edersek BAŞARI değeri bir sporcu için ne kadar önemliyse, madalyaya karşı da o kadar olumlu bir tutumu vardır yani; madalyayı beğenir, arzu eder, sever ve ister). Sonuçta bu olumlu tutum daha sık ve zorlu antrenman yapmak, daha hızlı koşmak, daha ısrarcı bir mücadele vermek gibi davranışları besler.

Özetle, Değerler ile tutum nesneleri arasında hafızada bir bağ oluşur. Bir değer bir insan için ne kadar önemliyse, onunla ilişkili tutum nesnelere yönelik değerlendirmeleri de (yani, tutumları da) o denli olumlu olur.

3

Değerlerimiz
Nasıl Gruplanır?

T.C. Konak Kaymakamlığı

016

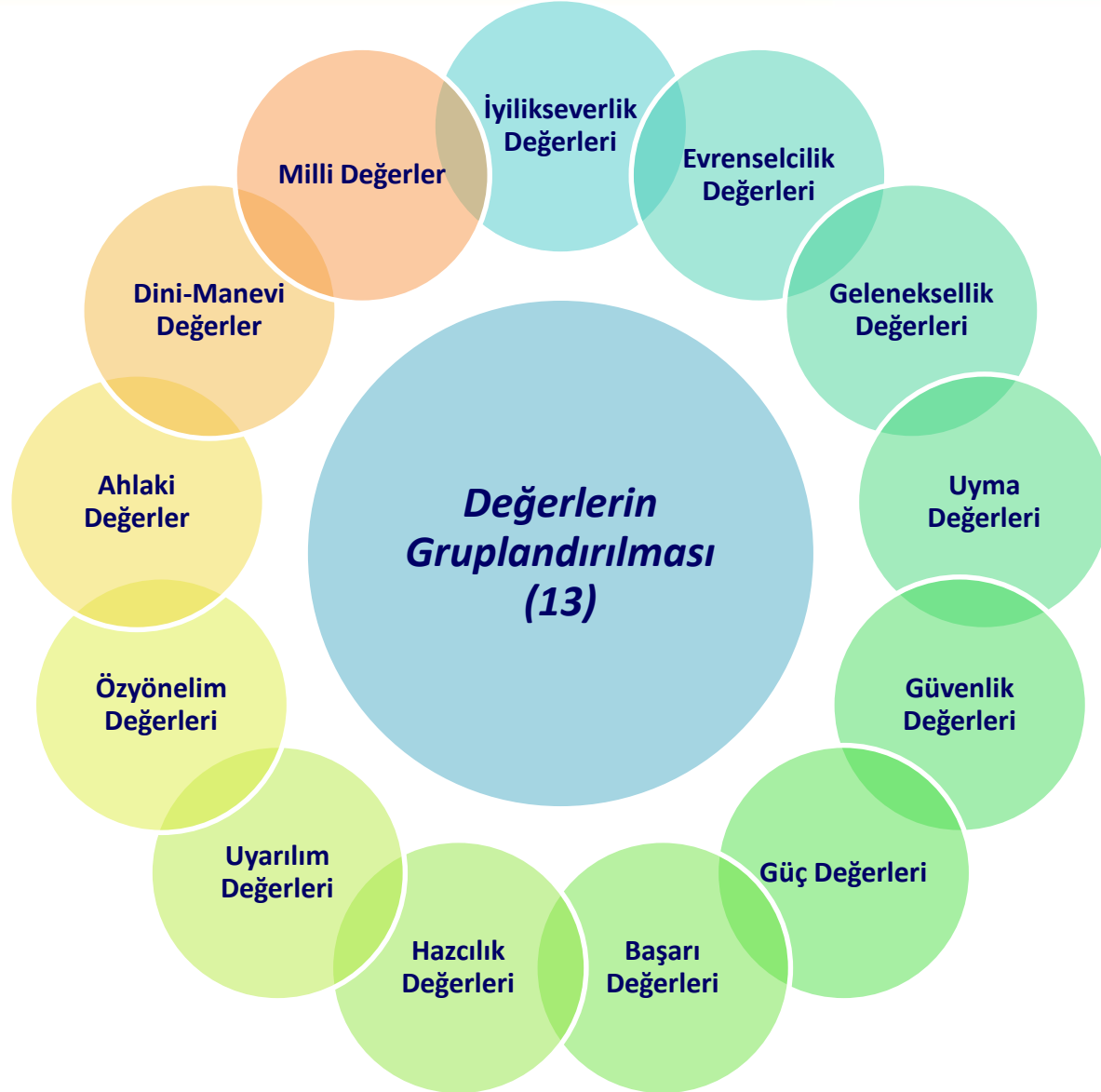
Konak 50.Yıl
Anadolu Lisesi
2023-2024 Eğitim
Öğretim Yılı
Rehberlik Servisi
Bilgilendirme
Bilinçlendirme
Çalışmaları

Yönetici
Öğretmen
Ebeveyn

Değerlerimizin
Türk Toplum
Aile
Yapısındaki
Önemi ve
Kazanımları

03

Konak 50.Yıl
Anadolu Lisesi
2023-2024 Eğitim
Öğretim Yılı
Rehberlik Servisi
Bilgilendirme
Bilinçlendirme
Çalışmaları

Yönetici
Öğretmen
Ebeveyn

Değerlerimizin
Türk Toplum
Aile
Yapısındaki
Önemi ve
Kazanımları

03

- 1. İyilikseverlik Değerleri;** *Sadakat, Yardımseverlik, Güvenilir Olmak*
- 2. Evrenselcilik Değerleri;** *Sosyal Adalet, Hakkaniyet, Sevgi, Dünya Barışı, Doğayı Korumak, Eşitlik, Hoşgörü, Tahammül, Laiklik*
- 3. Geleneksellik Değerleri;** *Geleneklere Saygı, Misafirperverlik, Alçak Gönüllülük, Tevazu*
- 4. Uyma Değerleri;** *İtaat, Nezaket, Terbiye, İzan, Büyüklere Saygı, Kurallara Uymak*
- 5. Güvenlik Değerleri;** *Düzen ve Tertip, Temizlik, Sağlık, Aile Güvenliği, Toplumsal Düzen, Siyasal İstikrar*
- 6. Güç Değerleri;** *Otorite, Saygınlık, Zenginlik, Yönetmek, Hükmetmek*
- 7. Başarı Değerleri;** *Başarı, Hırs, Rekabet*
- 8. Hazcılık Değerleri;** *Haz, Zevk, Keyif, Doyum*
- 9. Uyarılım Değerleri;** *Değişkenlik, Eğlence, Heyecan*
- 10. Özyönelim Değerleri;** *Bağımsızlık, Özgürlük, Yaratıcılık, Özgünlük, Merak*
- 11. Ahlaki Değerler;** *Şefkat, Merhamet, Namus, Dürüstlük İnsaniyet, Doğruluk, Sevgi*
- 12. Dini Manevi Değerler;** *Dindarlık, Kanaat/Yetinme, Maneviyat, Şehadet, Yetimi Korumak, Helal Kazanç, Tevekkül, Teslimiyet*
- 13. Milli Değerler;** *Bayrak Sevgisi, Vatanseverlik, Millet Sevgisi, Tarihi Şahsiyetlere Saygı, Birlik Ve Beraberlik, Cesaret, Mertlik*

4

**Değerlerimiz
Bize Nasıl
Rehberlik Eder?**

Konak 50. Yılı
Anadolu Lisesi
2023-2024 Eğitim
Öğretim Yılı
Rehberlik Servisi
Bilgilendirme
Bilinçlendirme
Çalışmaları

Yönetici
Öğretmen
Ebeveyn

Değerlerimizin
Türk Toplum
Aile
Yapısındaki
Önemi ve
Kazanımları

04

Her türlü nesne, sosyal sorun, durum, insan veya kendimiz için değerlendirme içeren, beğenme veya beğenmeme ifade eden düşüncelerimize tutum adı verilir. Değerler tutum ve davranışlara rehberlik eder. Bir başka deyişle değerlerimiz, ne hakkında nasıl düşüneceğimizi ve hangi durumda, hangi gerekçeyle nasıl davranacağımızı belirler.

- ✓ Değerlerimiz, temelde düşüncelerimize ve davranışlarımıza yol gösterirler. Kendimizi, başkalarını, olayları, durumları veya nesnelere değerlendirmemize yardımcı olurlar. Bu değerlendirmeler genellikle bir beğenme-beğenmeme ifadesi şeklindedir bunlara tutum adı verilir.
- ✓ Olumlu değerlendirmelerimiz, kendimize, başkalarına, olaylara durumlara veya nesnelere yönelik olumlu tutum ifade ederken olumsuz değerlendirmelerimiz ise bunlara karşı olumsuz tutum sahibi olduğumuzu gösterir. Tutumların içeriğini yani, değerlendirmelerimizi ve olumlu ya da olumsuz olmasını elbette değerlerimiz belirler.
- ✓ Değerlerimiz, irademizle sergilediğimiz davranışlarımıza da rehberlik eder. İnsan, doğru olduğuna inandığı, önemseydiği değerleriyle uyumlu tutum ve davranışlar sergilemekle kendisini değerli hisseder ve yaşamını anlamlı kılar. Öte yandan bu değerlerine aykırı tutum ve davranışlardan rahatsızlık duyar ve bunlardan kaçınmaya çalışır. Çoğu zaman değerlerimiz tutumlarımızı, tutumlarımız da davranışlarımızı yönlendirecek şekilde birbirine bağlıdır. Bir başka deyişle, bizim için önemli olan bir ilkeye uygun olacak şekilde bir olayı, konuyu ya da durumu değerlendiririz ve bu değerlendirmemize uygun davranırız.
- ✓ Her insanın değer önceliği farklıdır. Bir toplumu meydana getiren bireyler çok çeşitli dünya görüşlerine sahip olabilir, farklı yaşam tarzlarını sürdürebilir ve olayları farklı değerlendirebilir.

5

Ebevenlik
Nedir?

EBEVEYNLİK

Annenin ve babanın, çocuğun fiziksel, duygusal, zihinsel, sosyal ve ahlaki gelişimi için sağladığı ortam ile çocuk yetiştirmeyle ilişkili tutum ve davranışlarına ebeveynlik denir.

Ebeveynler, ödül ve ceza sistemleri ile çocuklarının davranışlarını biçimlendirerek ve onlara kendileri, başkaları ve dünya hakkında bilgiler vererek çocuklarının gelişiminde rol oynar.

Değerler de bu süreç içinde çeşitli ebeveynlik uygulamalarının tekrarlanmasıyla çocuklara aktarılır. Kendimiz için neyin doğru, iyi, güzel, hoş, önemli, gerekli, veya istenir olduğu ile ilişkili inançlarımızı başkalarıyla etkileşimlerimiz sırasında ediniriz.

Ebeveynliğin iki işlevi olduğu söylenebilir. Bunlar, davranış biçimlendirme ve bilgi aktarma işlevleridir.

Konak 50. Yıl
Anadolu Lisesi
2023-2024 Eğitim
Öğretim Yılı
Rehberlik Servisi
Bilgilendirme
Bilinçlendirme
Çalışmaları

Yönetici
Öğretmen
Ebeveyn

Değerlerimizin
Türk Toplum
Aile
Yapısındaki
Önemi ve
Kazanımları

05

Ebeveynin Davranış Biçimlendirme İşlevi

Ebeveynler;

- ✓ İstenir davranışı ödüllendirip, istenmeyen davranışı cezalandırırken,
- ✓ Çocukları onların davranışlarını gözlerken,
- ✓ Doğrudan yada dolaylı olarak,
- ✓ Zaman içinde çocuklarında çeşitli değerlerin yavaş yavaş gelişmesine aracı olurlar.

Ebeveynlerin çocuklarına çeşitli değerleri aktarabilmesi için;

- ✓ Öncelikle hangi değerlerin kendileri için önemli olduğunun farkında olması,
- ✓ Kendi değerlerini hangi tutumları ve davranışları ile ifade ettiğini iyi bilmesi,
- ✓ Çocuğunun çeşitli zamanlarda doğal olarak ortaya çıkan davranışlarını doğru zamanda ve doğru şekilde pekiştirip söndürmesi gereklidir.

Ebeveynin Bilgi Aktarma İşlevi

Ebeveynler;

- ✓ Çocuklarının sorularını cevaplayarak,
- ✓ Kendileri çeşitli durumlarda çeşitli şekillerde davranarak,
- ✓ Çocuklarıyla sohbet etmek, oyun oynamak, hikâye anlatmak gibi bilgi aktarımı içeren etkinliklerle,
- ✓ Doğrudan ya da dolaylı olarak,
- ✓ Zaman içinde çocuklarında çeşitli değerlerin yavaş yavaş gelişmesine aracı olurlar.

Ebeveynlerin çocuklarına çeşitli değerleri aktarabilmesi için

- ✓ Değerlerini ifade edecek davranışları göstermesi,
- ✓ Hangi değerlerin neden önemli olduğu hakkında mantıklı gerekçeleri olması,
- ✓ Bunları çocuklarına sabırla, ayrıntılı şekilde ve anlayacakları dilden anlatması gereklidir

6

Ebevenlik
Tarzları Nasıl
Farklılaşır?

EBEVEYNLIK
TARZLARI

Ebeveynlik, çocuğun ihtiyaçlarına duyarlı olmak ve bunları karşılamak ile çocuğun davranışlarını denetlemek ve kısıtlamak şeklinde iki temel davranış boyutunda farklılaşır. Bu iki boyutun kesişimiyle de farklı ebeveynlik tarzları oluşur. Ebeveynlik tarzları ise annenin ve babanın çocuğunu yetiştirmesiyle ilgili tutumlarını ve davranışlarını etkiler.

Değerlerin edinilmesinde ebeveynlerin çocuk yetiştirme ile ilgili tutum ve davranışları önemli olduğundan bu tutum ve davranışları belirleyen boyutların ve farklı ebeveynlik tarzlarının da anlaşılması gerekir.

**EBEVEYNLİK
TARZLARI**

Ebeveynler, çocuğun gelişimine yönelik etkileşimleri içeren aile ortamını iki temel özellik yada boyut üzerinde hazırlar.

Bunlardan birincisi;

Ebeveynin kabulü veya duygusal yakınlığı olarak adlandırılır. Ebeveynin çocuğun ihtiyaçlarını ve taleplerini fark etmeye, anlamaya ve karşılamaya yönelik duyarlılığını ifade eder.

Ebeveynin;

- *Çocuğa sevgi ve yakınlık göstermesi,*
- *Çocuğun bir sorunu olduğunda fark etmesi,*
- *Çocuğa sorunlarını çözmede yol göstermesi,*
- *Olumsuz yaşantılarda çocuğa duygusal destek vermesi,*
- *Kendisine ters gelse de çocuğun neyi neden yaptığını anlamaya çalışması,*
- *Çocuğun duygu ve düşüncelerini anlamak için çaba göstermesi,*
- *Olumsuz durumlarda anlamadan çocuğu suçlamaması*

Ebeveyn kabulünü tanımlayan genel özelliklerdir.

**EBEVEYNLİK
TARZLARI**

Ebeveynler, çocuğun gelişimine yönelik etkileşimleri içeren aile ortamını iki temel özellik yada boyut üzerinde hazırlar.

Bunlardan ikincisi;

Ebeveynin kontrolü veya talepkarlığı şeklinde adlandırılan ve ebeveynin çocuğun davranışları üzerindeki gözetici ve kısıtlayıcı denetimine karşılık gelen özelliklerdir.

Ebeveynin;

- *Çocuğa her davranışını sıkı/katı şekilde kontrol etmesi,***
- *Çocuğun kendisinden farklı olmasına tahammül göstermemesi,***
- *Çocuğun özerkliğini kısıtlaması ve seçim yapmasına izin vermemesi,***
- *Çocuğun davranışlarını talimatlarla yönlendirmesi,***
- *Çocuğa nasıl davranacağını dikte etmesi,***
- *Çocuğun davranışlarını sınırlaması, kısıtlaması veya engellemesi,***
- *Çocuğun nerede, ne zaman, ne yaptığını takip etmesi***

Ebeveyn kontrolünü tanımlayan genel özelliklerdir.

EBEVEYNLIK
TARZLARI

Genel olarak incelendiğinde ve her bir ebeveynlik boyutu bağımsız olarak ele alındığında ebeveyn kabulünün çocuğa olumlu etkileri vardır. Ebeveyn kabulü arttıkça çocuk kendini daha olumlu değerlendirmekte, kendini daha değerli hissetmekte, nasıl biri olduğuna dair düşünceleri açık, tutarlı ve istikrarlı olmakta, genel olarak kaygılı bir duygu hâli içinde olma eğilimi ise azalmaktadır.

Yine genel anlamda bağımsız olarak incelendiğinde ebeveyn kontrolü arttıkça çocuk kendini daha olumsuz değerlendirmekte, kendini daha değersiz hissetmekte, nasıl biri olduğuna dair düşünceleri belirsiz, tutarsız ve istikrarsız olmakta, genel olarak kaygılı bir duygu hali içinde olma eğilimi artmaktadır.

Tek başına ebeveyn kabulü ve ebeveyn kontrolü aile içinde çocuğun gelişimi için sağlanmış olan ortamı anlamakta yetersizdir ve biri diğerine üstün değildir. Her iki ebeveynlik boyutu bir arada ele alındığında çocuğun gelişimi için aile içinde sağlanan ortamın gerçek mahiyeti anlaşılabilir.

Bu nedenle iki boyutun kesişmesi ile ortaya çıkan 4 farklı ebeveynlik tarzı iyi incelenmelidir.

Konak 50. Yıl
Anadolu Lisesi
2023-2024 Eğitim
Öğretim Yılı
Rehberlik Servisi
Bilgilendirme
Bilinçlendirme
Çalışmaları

Yönetici
Öğretmen
Ebeveyn

Değerlerimizin
Türk Toplum
Aile
Yapısındaki
Önemi ve
Kazanımları

06

YEKTECİ OTORİTER EBEVEYNLİK

Kabulünün düşük, kontrolünün ise yüksek olduğu ebeveynlik tarzıdır;

- ✓ ***Çocuğu sınırlamaya yönelik kuralları vardır, ancak bu kurallar değişmez şekilde katıdır.***
- ✓ ***Gerektiğinde çocuğun ihtiyaçlarına uyarlanacak şekilde esneklik gösteremez.***
- ✓ ***Çocuktan koşulsuz şartsız kurallarına uymasını talep eder.***
- ✓ ***Tek yönlü iletişim kurma eğilimindedir. Kendi bakış açısını ifade edecek ya da buyuracak şekilde ve sadece kendisi konuşur. Çocuğu anlamak için dinlemez veya konuşmaz.***
- ✓ ***Davranışları kısıtlamak söz konusu olduğunda ikna edici ve açıklayıcı değildir.***
- ✓ ***Kendi bakış açısını üsteler ve çocuğun kendini ifade etmesine izin vermez.***
- ✓ ***Kuralların ihlalini sert bir şekilde cezalandırır.***

AÇIKLAYICI OTORİTER EBEVEYNLİK

Hem ebeveyn kabulünün hem de ebeveyn kontrolünün yüksek olduğu ebeveynlik tarzıdır. İzin verici şımartan ebeveynlik tarzının tam zıddıdır.

- ✓ ***Çocuğun gelişimine katkı sağlayacak çevresel koşulları sağlar.***
- ✓ ***Çocuğun ihtiyaçlarına duyarlıdır.***
- ✓ ***Bununla birlikte çocuğun davranışlarını kontrol altında tutar ve gerektiğinde sınır koyar.***
- ✓ ***İki yönlü iletişime önem verir. Hem kendi bakış açısını ifade edip açıklamak için kendisi konuşur hem de çocuğun fikirlerini ifade etmesi için konuşmasına imkân verir ve onu dinler.***
- ✓ ***Çocuğun kendisini, duygu ve düşüncelerini ifade edip açıklamasına olanak tanır.***
- ✓ ***Davranışları kısıtlamak söz konusu olduğunda ikna edicidir ve açıklayıcıdır.***
- ✓ ***Koyduğu kuralları önemser ve uygular; ancak çocuğun ihtiyaçlarına göre esneklik gösterebilir.***
- ✓ ***Daha az cezalandırıcıdır.***

T.C. Konak Kaymakamlığı

029

Konak 50. Yıl
Anadolu Lisesi
2023-2024 Eğitim
Öğretim Yılı
Rehberlik Servisi
Bilgilendirme
Bilinçlendirme
Çalışmaları

Yönetici
Öğretmen
Ebeveyn

Değerlerimizin
Türk Toplum
Aile
Yapısındaki
Önemi ve
Kazanımları

06

İZİN VERİCİ/İHMALKAR EBEVEYNLİK

Hem ebeveyn kabulünün hem de ebeveyn kontrolünün düşük olduğu ebeveynlik tarzıdır.

- ✓ Çocuğun ihtiyaçlarına duyarlı değildir.
- ✓ Davranış denetimi yoktur veya zayıftır.
- ✓ Çocukla ilişkisi kopuk ve uzaktır.
- ✓ Çocuğa sınır koymaz

İZİN VERİCİ/ŞİMARTAN EBEVEYNLİK

Ebeveyn kabulünün yüksek, kontrolünün ise düşük olduğu ebeveynlik tarzıdır. Yetkeci otoriter ebeveynlik tarzının tam zıddıdır.

- ✓ Çocuğun ihtiyaçlarına duyarlıdır.
- ✓ Davranış denetimi yoktur veya zayıftır.
- ✓ Çocuksu davranışlara karşı müsamahakârdır.
- ✓ Çocuk odaklıdır; gerektiğinde çocuğun
- ✓ davranışlarına sınır koyamaz.
- ✓ Öfke göstermez veya cezalandırmaz.

EBEVEYNLIK
TARZLARI

*Dört ebeveynlik tarzı
hem anneden hem de babadan
ölçüldüğünde, Türkiye’de eşit düzeyde
ve en sık rastlanan iki ebeveynlik ortamının
otoriter yetkeci tarz ile izin verici şımartan tarz
olduğu gözlemlenmiştir.*

*Bununla birlikte çocuğun okul başarısı,
benlik saygısı, kendi davranışlarını denetleyebilme,
atılganlık ve sosyal gelişimin daha yüksek olduğu
“ideal” ebeveynlik tarzı ise açıklayıcı otoriter tarz
olarak bulunmuştur.*

*Bu tarz ebeveynlerin çocukları
ailelerinden daha memnun olup daha az problemler
davranışlar göstermektedir*

7

Sosyalleşme
Nedir?

SOSYALLEŞME

Çocuklar, içine doğup içinde büyüdükleri toplumun, kültürün ya da grupların değerlerini, düşünce kalıplarını ve yaşam tarzlarını, bu sosyal yapıların içindeki sosyal etki sahibi anne, baba, akraba, öğretmen, arkadaş ve benzeri başkalarıyla etkileşim içinde öğrenirler. Bu öğrenme süreci sonunda da kendi davranışlarını öğrendikleri değerler, kurallar ve normlar ışığında seçmeye ve kontrol etmeye başlarlar.

Her birey, belli bir kültürün içine doğar. O kültürün düşünme kalıplarına, inançlarına, değerlerine ve uygulama biçimlerine göre yaşayan çok sayıda yetişkinle etkileşim içinde büyür ve gelişir. Bu etkileşimler sırasında yeni nesil, öncelikle ebeveynleri aracılığıyla ama bir yandan da akraba, öğretmen ve başka sosyal rollere sahip bireyler ile etkileşimleri sırasında zamanla nerede, nasıl davranmasının, hangi konularda nasıl düşünmesinin veya inanmasının kendisi ve başkaları için daha uygun olduğunu öğrenir.

Sosyalleşme sürecinin temel işlevi, topluma yeni katılmış ve gelişen bireylerin, sosyal ortamlarda ya da toplumun genelinde kabul görece davranış kalıplarını öğrenmesidir.

Sosyalleşme sürecinde yeni neslin bireyleri, kurallar, toplumsal normlar ve değerler eşliğinde davranış kalıplarını öğrenirler.

Konak 50.Yıl
Anadolu Lisesi
2023-2024 Eğitim
Öğretim Yılı
Rehberlik Servisi
Bilgilendirme
Bilinçlendirme
Çalışmaları

Yönetici
Öğretmen
Ebeveyn

Değerlerimizin
Türk Toplum
Aile
Yapısındaki
Önemi ve
Kazanımları

07

Değerler, tutum ve davranışlarımızı hem doğrudan hem de normlar ve kurallar aracılığıyla yönlendiren ilkelerdir.

✓ Kurallar

Kurallar, davranışlarımıza yön veren ve uyulması gereken ilkelere verilen addır. Bütün bu davranış düzenleyici, sınırlayıcı ve yönlendirici ilkeler doğuştan gelmez, toplumdaki çeşitli bireylerle etkileşim sırasında öğrenilirler.

Örnek; *Görgü kuralları, *Trafik kuralları, *Okul kuralları, *Toplu taşıma araçları içinde seyahat hâlindeyken başkaları ile ilişkilerimizi düzenleyen kurallar vs.

✓ Toplumsal Normlar

Toplumsal normlar, hangi durumda nasıl davranılması gerektiği hakkında kültürden kültüre değişen, yazılı veya yazılı olmayan kalıp hâlindeki buyruklardır. Örf, âdet, gelenek, görenek ve kanun gibi çeşitli türleri olan normların amacı sosyal dokuyu korumaktır. Grup ya da toplum, normlara uymayan üyelerini çeşitli şekillerde cezalandırarak normları ve toplumsal işleyişi korur.

Örnek; *Cenaze evine taziyeye gitmek, *Bayramlarda büyükleri ziyaret etmek ve büyüklerin elini öpmek, *Selam verenden selam almak.

✓ Değer-Kural-Norm İlişkisi

Değerler, çok çeşitli ortamlarda, o ortamların bize verdiği rolleri icra ederken bu rolleri kurallara ve toplumsal normlara uygun şekilde icra etmemiz konusunda bize rehberlik ederler. Belli bir değer bizim için önemliyse, o değere uygun olacak ve o değeri sergilememize aracı olacak şekilde çeşitli kuralları ve normları benimseyip uyguluyoruz

Örnek; *KURALLARA UYMAK kendisi için önemliyse kırmızı ışık yanarken bekleyip, yeşil ışık yanınca karşıya geçebilir. *DAYANIŞMA değerine önem veriyorsa cenaze evine taziyeye ziyaretine gidebilir. *TERBİYE kendisi için önemli bir değer ise topluluk içinde ağzını şapırdatmadan yemek yiyebilir.

Özetle değerler; sadece tutumlarımızı ve davranışlarımızı doğrudan değil, normları ve kuralları benimsemek yoluyla dolaylı olarak da yönlendiren ilkelerdir. Sosyalleşme süreci ise bu değerleri, kuralları, normları ve davranış kalıplarını öğrenme, benimseme ve sonunda kendine mal ederek içselleştirme sürecidir.

Konak 50.Yıl
Anadolu Lisesi
2023-2024 Eğitim
Öğretim Yılı
Rehberlik Servisi
Bilgilendirme
Bilinçlendirme
Çalışmaları

Yönetici
Öğretmen
Ebeveyn

Değerlerimizin
Türk Toplum
Aile
Yapısındaki
Önemi ve
Kazanımları

07

İçselleştirme Nedir?
İçselleştirme, bireyin çeşitli kuralları, normları, değerleri, hedefleri ya da ölçütleri kendine mal etmesi veya benimsemesidir. Böylelikle bireylerin başkaları kendisini gözlemiyorken bile kendi iradesiyle uygun durumlarda bu kurallara, normlara, değerlere, hedeflere ya da ölçütlere uygun olacak şekilde davranışlarını seçmesi, başlatması ve sürdürmesi mümkün olmaktadır.

✓ Uyma Süreci

Bu süreçte çocuk ya da birey davranışlarını sosyal olarak kabul görecektir şekilde düzenler. Böylelikle kendisi için önemli olan kişilerin (anne, baba, arkadaş, vb.) onayını almayı, onlar tarafından bir şekilde ödüllendirilmeyi ya da istediği gibi davranmadığında bu kişilerden gelecek bir tür reddedilme veya cezalandırma durumundan kaçınmayı hedefler.

Örnek; Öğretmen ödevini kontrol edecekse ödev yapar, ödevini yaptığında öğretmeni onu övecekse veya yapmadığında öğretmeni onu yerecekse ödevini yapar.

✓ Özdeşim Kurma Süreci

Bu süreçte çocuk ya da birey, nasıl bir insan olduğunu tatmin edici ve hoşuna gidecek şekilde tanımlamasına yardımcı olan başka kişi ya da gruplarla ilişki kurmak veya var olan ilişkilerini sürdürmek için sosyal olarak kabul görecektir davranışlar sergiler.

Örnek; Ağabeyi veya ablası gibi “çalışkan” ve “başarılı” bir öğrenci olmak istediği, Okuldaki yakın arkadaş grubunun bir parçası olmak hoşuna gittiği, İleride bir öğretmeni gibi akademisyen olmak istediği ve bu kişiyi model aldığı için ders çalışır.

✓ İçselleştirme Süreci

Bu aşama davranışın tamamen benimsenerek veya kişinin içinden gelerek yapıldığı, yani kontrolün kişide olduğu aşamadır. İstenilir ya da beğenilir olan davranışlar çocuğun, ergenin, yetişkinin ya da genel olarak bireyin, kendine mal ettiği değerler ya da kurallar ile uyumlu olacak şekilde ortaya çıkar. Bir davranışı yapmanın ödülü de cezası da kişinin kendisindedir. Birey, etrafta başkaları olmasa da ya da başkaları ödüllendirecek veya cezalandıracak olmasa da kendi kurallarına, değerlerine ya da hedeflerine uygun davranır

Örnek; Öğrenci konuyu merak ettiği, bilgi onun için değerli olduğu, öğrenmek istediği için ders çalışır.

8

Değerler
Nasıl Aktarılır?

Konak 50.Yıl
Anadolu Lisesi
2023-2024 Eğitim
Öğretim Yılı
Rehberlik Servisi
Bilgilendirme
Bilinçlendirme
Çalışmaları

Yönetici
Öğretmen
Ebeveyn

Değerlerimizin
Türk Toplum
Aile
Yapısındaki
Önemi ve
Kazanımları

08

Çocuğun etkileşim içinde olduğu her insan onun üzerinde eğitici-öğretici aktif bir role sahip olduğu gibi, çocuk da bu etkileşimden neyi öğrenip benimseyeceği konusunda etkin role sahiptir.

Değerlerin aktarılabilmesi için ebeveynin, öğretmenlerin, arkadaşların ya da başkalarının yapacakları ya da yapması gerekenler olduğu gibi çocuğun, ergenin, yetişkinin ya da genel anlamda bireyin de bu aktarılmak istenen değerleri içselleştirebilmesi için belli süreçleri yaşaması ve irade göstermesi gerekmektedir.

Değerler bireyin etkileşim içine girdiği ortamlarda kazanılır. Aile, eğitim, arkadaş ve akran çevresi, çalıştığı grup, üyesi olduğu çeşitli gruplar ile yazılı-görsel her tür medya ve internet etkileşimleri de değerlerin aktarılması veya içselleştirilmesinde rol oynar. Böylelikle her birey farklı ortamlarda o ortamların gerektirdiği şekilde davranışlarını içsel kontrol ile düzenlemesini sağlayacak değer öncelikleri edinir. Bu bağlamlar içerisinde belki de ilk olması nedeniyle en önemlisinin aile ortamı olduğu söylenebilir. Aile ortamında annenin ve babanın değerlerini aktarabilmesi için yapması gerekenler ile bunların çocuğun değerleri içselleştirmesine nasıl yardımcı olacağı doğrudan ilişkilidir.

Çocuğun ebeveynin değerlerini içselleştirebilmesi için biri bilişsel diğeri ise duygusal iki süreç söz konusudur.

***Birincisi,** ebeveyn için önemli olan değerlerin ne olduğu, belli değerlerin neden önemli olduğu, bu değerlerin hangi tutum ve davranışlarla ilişkili olduğu ile ilgili sözel ve/veya sözel olmayan mesajları çocuğun doğru algılaması gerekir.*

***İkincisi,** ebeveynin değerler hakkında verdiği sözel veya sözel olmayan mesajları çocuğun kabul etmesi gerekir. İşte değerlerin aktarımında ebeveynin rolü burada devreye girmektedir: Çocuklar ebeveynlerinin değerlerini, bu değerler hakkındaki mesajları doğru algıladıkları ve kabul ettikleri ölçüde içselleştirebilirler.*

Konak 50.Yıl
Anadolu Lisesi
2023-2024 Eğitim
Öğretim Yılı
Rehberlik Servisi
Bilgilendirme
Bilinçlendirme
Çalışmaları

Yönetici
Öğretmen
Ebeveyn

Değerlerimizin
Türk Toplum
Aile
Yapısındaki
Önemi ve
Kazanımları

08

Çocukların değerlerle ilgili mesajları doğru algılayabilmeleri için ebeveynlerin yapması gerekenler;

- 1. Ebeveyn çocuğun dikkatini çekmelidir;** Bu tür konuşmalar sırasında çevrede çocuğun dikkatini çekecek televizyon, bilgisayar, tablet vb. yarıcılarının olması, çocuğun dinlememek için dikkatini çevrede başka şeylere yönlendirmesi ya da söz kesmesi gibi durumlarda ebeveynin bu çevresel dikkat dağıtıcı durumları uygun şekilde sonlandırıp çocukla göz teması içinde konuşması daha uygundur
- 2. Ebeveyn çocuğun mesajı daha iyi anlaması için açıklama yapmalıdır;** Ebeveyn kuralları çocuğa açık ve net şekilde ifade etmelidir. Ebeveyn bu kuralların kendisi için ne kadar ve neden önemli olduğunu da çocuğun anlayacağı bir dille açıklamalıdır. Hangi davranışları çocuktan hangi durumda beklediğini de netleştirmelidir. İşte bu nedenle, iki yönlü iletişime önem veren açıklayıcı-otoriter ebeveynin değerlerini çocuğuna aktarması daha olasıdır
- 3. Ebeveyn çocuğa tutarlı mesaj vermelidir;** Çocuğun ebeveynin önem verdiği değerleri doğru algılayabilmesi için en önemli faktörlerden biri TUTARLILIK'tır. Ebeveynin söyledikleri ile birlikte yaptıkları da çocuğa mesaj verir. Değerlerin aktarılması sürecini mesajın doğru algılanması yoluyla etkileyen üç tür tutarlılık vardır.
 - ✓ **Birincisi,** ebeveynin söyledikleri ile yaptıkları arasında tutarlılık olmalıdır. TERBİYELİ olmanın ne kadar önemli olduğunu söyleyen bir ebeveyn, kendi davranışlarında da TERBİYELİ olmalıdır.
 - ✓ **İkincisi,** ebeveynin verdiği mesajlar zaman içinde tutarlı ve istikrarlı olmalıdır. Örneğin; bir gün DÜRÜSTLÜK değerini öven, ertesi gün dürüstlüğü başkalarının insanı kullanmasına yol açacağından yakınan ve hatta hayatta kurnaz veya uyanık olmanın dürüstlükten daha önemli olduğunu vurgulayan bir ebeveynin verdiği mesajlar tutarsız ve istikrarsız olacağından bu durum dürüstlüğü aktarılmasını ve içselleştirilmesini zorlaştıracaktır.
 - ✓ **Üçüncüsü** anne ve baba çocuğa değerler ile ilgili aynı mesajları vermek şeklinde tutarlı olmalıdır. Örneğin, annenin TEMİZLİK değerine önem verip vurguladığı ve bu şekilde davrandığı, babanın ise buna önem vermeyip bu şekilde davranmadığı bir ortamda da çocuğun TEMİZLİK değerini içselleştirmesi zorlaşır

Konak 50.Yıl
Anadolu Lisesi
2023-2024 Eğitim
Öğretim Yılı
Rehberlik Servisi
Bilgilendirme
Bilinçlendirme
Çalışmaları

Yönetici
Öğretmen
Ebeveyn

Değerlerimizin
Türk Toplum
Aile
Yapısındaki
Önemi ve
Kazanımları

08

**Çocukların değerlerle ilgili mesajları
doğru algılayabilmeleri için ebeveynlerin yapması gerekenler;**

- 4. Ebeveyn çocuğa iyi niyetini ifade etmelidir;** Ebeveyn çocuğa baskı yapmadan veya ona karşı fiziksel veya psikolojik güç kullanmadan iletişim kursa bile zaman zaman çocuğun dikkatini çekmek ve ona davranışlarının neden yanlış olduğunu açıklamak için yapacağı konuşmaların içeriğini çocuk rahatsız edici bulabilir veya ceza gibi algılayabilir. Bu da çocuğun dikkatini ebeveynden uzaklaştırarak dinlememesine yol açabilir. Bu nedenle, ebeveynin değer içerikli konuşmalarda çocuğa iyi niyetini açıklayıcı ifadeler kullanması çocuğun dikkatini mesaja yönlendirmesi için önemlidir.
- 5. Ebeveyn mesajı tekrarlamalıdır;** Değerlerin içselleştirilmesi zaman içinde ebeveynin değeri defalarca vurgulaması ve bununla ilgili mesajları tekrarlaması ile mümkündür. Böylelikle sık tekrarlanan mesajlardan hareketle çocuk neyin önemli olduğunu doğru olarak fark edebilecektir.

Özetle, ebeveyn çocukla değer içerikli iletişim içinde olmalı, çocuğa tutarlı ve açıklayıcı sözel ve davranışsal mesajlar vermelidir. Yine de bir çocuk ebeveynin değerlerini, bu değerlerin ne derece ve neden önemli olduğunu açık ve net şekilde anlıyor, dolayısıyla doğru algılıyor olsa da çocuğun mesajı kabul etmemesi durumunda değerlerin aktarılması olasılığı da azalacaktır.

Konak 50.Yıl
Anadolu Lisesi
2023-2024 Eğitim
Öğretim Yılı
Rehberlik Servisi
Bilgilendirme
Bilinçlendirme
Çalışmaları

Yönetici
Öğretmen
Ebeveyn

Değerlerimizin
Türk Toplum
Aile
Yapısındaki
Önemi ve
Kazanımları

08

Çocukların değerlerle ilgili mesajları **kabul edebilmeleri için ebeveynlerin yapması gerekenler;**

- 1. Ebeveyn çocukla arasında sıcak bir ilişki kurmalıdır;** Değerlerin aktarılması söz konusu olduğunda da ebeveynin çocuğa karşı kabullenici ve sevgi dolu olması, duygusal olarak yakın bir ilişki kurmaya özen göstermesi çok önemlidir. Ebeveyn çocuğa sevgisini göstermeli, çocuğun ihtiyaçlarını veya kaygılarını anlamaya çalışmalı, gerektiğinde çocuğu yönlendirip rahatlatabilmelidir. Böylelikle, çocuk ebeveyn ile sevgi ve güvene dayalı bir ilişki kurabilir. Bu temel sevgi ve güven duygusu, çocuğun ebeveynle özdeşim kurup “onun gibi olma” arzusuyla birleşerek çocuğun ebeveyninden gelen mesajları kabul etmesi olasılığını artırır. İşte bu gerekçelerle, **açıklayıcı-otoriter ebeveynlik tarzına sahip ebeveynlerin değerlerini çocuklarına aktarmaları daha yüksek olasılıktır.** Bunun tersine, yetkeci-otoriter ebeveynlerin değer aktarma olasılığı ise düşüktür

Konak 50. Yıl
Anadolu Lisesi
2023-2024 Eğitim
Öğretim Yılı
Rehberlik Servisi
Bilgilendirme
Bilinçlendirme
Çalışmaları

Yönetici
Öğretmen
Ebeveyn

Değerlerimizin
Türk Toplum
Aile
Yapısındaki
Önemi ve
Kazanımları

08

Çocukların değerlerle ilgili mesajları **kabul edebilmeleri için ebeveynlerin yapması gerekenler;**

- 2. Ebeveyn çocuğu motive etmelidir;** Çocuğa olumsuz davranışa maruz kalan başkalarının bakış açısından bakmayı öğretmeli, bu kişinin ne düşünüp ne hissedeceğini düşünmeye yönlendirmelidir. Buna empati adı verilir. Empati kurmak ve başkasının bakış açısıyla bakabilmek olumsuz davranışların sonlandırılması ve olumlu davranışların arttırılması yönünde mesajların kabulünü kolaylaştırabilir. Ayrıca ebeveyn de çocuğun makul isteklerine samimi ve sıcak bir şekilde uydukça çocuğun da ebeveynin istek ve ricalarına karşılık verme olasılığı artacaktır. Son olarak, ebeveyn ile özdeşim kurma arzusu aracılığıyla da çocuğun bazı değer ifade eden davranışları içselleştirmesi mümkün olacaktır.
- 3. Ebeveyn uygun davranışları çocuğa kendi iradesiyle sergilemesini sağlamalıdır;** Sadece ebeveynin baskısı veya güç kullanımı ile istenen davranışı yapan bir çocuğun, bu davranışı yapma nedenini “ebeveyn baskısı” olarak görmesi ve aslında kendisi için o şekilde davranmanın önemli olmadığı sonucunu çıkarması ile sonuçlanabilir. Bu da içselleştirmeyi zorlaştırır. Ebeveyn çocuğun mesajı kabul etmesini istiyorsa uygun davranmaya “teşvik etmeli” veya “yönlendirmeli”, çocuğun bu davranışı “kendi iradesi” ile yaptığını algılamasını sağlamalıdır.

Konak 50. Yıl
Anadolu Lisesi
2023-2024 Eğitim
Öğretim Yılı
Rehberlik Servisi
Bilgilendirme
Bilinçlendirme
Çalışmaları

Yönetici
Öğretmen
Ebeveyn

Değerlerimizin
Türk Toplum
Aile
Yapısındaki
Önemi ve
Kazanımları

08

Bir Çocuk

1. Sürekli eleştiri ile büyürse; kınama ve ayıplamayı,
2. Düşmanlıklar içinde büyürse; kavga etmeyi,
3. Aşağılanarak büyürse; çekingenliği ve ürkekliği,
4. Utanç duygusu ile büyürse; suçluluğu öğrenir.

Oysa Bir Çocuk

1. Hoşgörü ile büyürse; sabırlı olmayı,
2. Desteklenip yüreklendirilirse; kendine güven duymayı,
3. Hakkına saygı gösterilirse; adil olmayı,
4. Güven ortamı içinde yetiştirilirse; inançlı olmayı öğrenir.

Çocuğun kişiliği aile içinde şekillenir
Bir çocuk aile içinde; değer verilerek, dostlukla büyürse
sevginin sıcaklığını öğrenir.

9

**Ebeveynler
Ne Yapmalılar
Ne Yapmamalılar?
(Altın Bilgiler)**

Konak 50.Yıl
Anadolu Lisesi
2023-2024 Eğitim
Öğretim Yılı
Rehberlik Servisi
Bilgilendirme
Bilinçlendirme
Çalışmaları

Yönetici
Öğretmen
Ebeveyn

Değerlerimizin
Türk Toplum
Aile
Yapısındaki
Önemi ve
Kazanımları

09

Ebeveynlere Altın Bilgiler

1. Çocuklarınızla küçük yaşlardan itibaren güçlü bir ilişki geliştirmeli ve aranızda kuvvetli bağlar oluşturmalsınız. Kurduğunuz bu güçlü bağlar çocuğunuzun dalgalı denizlerde yol alırken onları dalgaların arasından çekip çıkaracaktır.
2. Çocuğunuz kaç yaşında olursa olsun onunla her gün düzenli sohbet edin, gün boyunca yaşadıklarınızı onlarla paylaşın ve onlara günlerinin nasıl geçtiğini sorarak onları sorgulamadan iyi bir dinleyici rolü üstlenin
3. Çocuklarınıza günlük olaylar, basit veya önemli kararlar hakkındaki fikirlerini sorun ve onların görüşlerini bildirmelerine müsaade edin. Görüşlerine değer verdiğinizi, onları önemseydiğinizi hissettirin.
4. Çocuklarınıza karşı objektif olmaya, onları yargılamadan, suçlamadan dinlemeye gayret edin.

Konak 50. Yıl
Anadolu Lisesi
2023-2024 Eğitim
Öğretim Yılı
Rehberlik Servisi
Bilgilendirme
Bilinçlendirme
Çalışmaları

Yönetici
Öğretmen
Ebeveyn

Değerlerimizin
Türk Toplum
Aile
Yapısındaki
Önemi ve
Kazanımları

09

Ebeveynlere Altın Bilgiler

5. Onları yalan söylemek zorunda bırakan, baskıcı, aşırı eleştirel yada mükemmeliyetçi tavırlardan uzak durun,
6. Tavsiyelerde bulunun ancak çocukların sizi can kulağı ile dinlemelerini zorlaştıran, sürekli vaaz veren içeriklerle konuşmaktan kaçınin,
7. Çocuğunuzla birlikte zaman geçirmek adına oyun oynamak, müzik dinlemek, film izlemek, yürüyüş yapmak vb aktiviteler oluşturun,
8. Çocuğunuzu üzgün veya kırgın gördüğünüzde bu durumu görmezlikten gelmeyin onunla ilgilenin, ne yaşarsa yaşasın sizin ona yardım etmek için daima hazır olduğunuzu vurgulayın ve bunu ona hissettirin,
9. İletişimde onu destekleyen ve kendisini iyi hissetmesine yardımcı olan kelimeleri seçerek kullanın, 'seni seviyoruz', 'seninle gurur duyuyoruz', 'sen konularda yetenekli birisi'

Konak 50. Yıl
Anadolu Lisesi
2023-2024 Eğitim
Öğretim Yılı
Rehberlik Servisi
Bilgilendirme
Bilinçlendirme
Çalışmaları

Yönetici
Öğretmen
Ebeveyn

Değerlerimizin
Türk Toplum
Aile
Yapısındaki
Önemi ve
Kazanımları

09

Ebeveynlere Altın Bilgiler

10. Hangi yaşta olursa olsun kimlerle görüştüğünden, kimlerle arkadaşlık ettiğinden bilgi sahibi olun,
11. Çocuğunuzun arkadaşlarının aileleriyle tanışın,
12. Okul sonrası programı olan çocuğunuzun hangi saatte nerede olduğunu mutlaka bilin,
13. Çocuğunuzu olumlu çevrelere ve faydalı gruplara yönlendirin, Öğr. Spor aktivitesi, öğrenci kulübü, satranç takımı, müzik topluluğu, halk oyunları gibi,
14. Çocuğunuza hayır diyebilmeyi ve akran baskısına direnmeyi öğretin,
15. Herhangi bir gruptan baskı gördüğünde ve istemediği bir davranışı yapmaya zorlandığında bunu sizinle veya öğretmeniyle paylaşabileceği konusunda onu cesaretlendirin,
16. Davranışlarının sonuçlarını fark etmesini, kendisine veya başkasına verebileceği zararları düşünmesini sağlayın

Konak 50.Yıl
Anadolu Lisesi
2023-2024 Eğitim
Öğretim Yılı
Rehberlik Servisi
Bilgilendirme
Bilinçlendirme
Çalışmaları

Yönetici
Öğretmen
Ebeveyn

Değerlerimizin
Türk Toplum
Aile
Yapısındaki
Önemi ve
Kazanımları

09

Ebeveynlere Altın Bilgiler

17. Çocuğunuza kısa orta ve uzun vadeli hedefler koyun, geleceğe dair pozitif beklenti ve hayalleri, hayata daha sağlam gerekçelerle bağlanmasını kolaylaştırın,
18. Neden okula gittiği, okula gitmesindeki asıl amacının ne olduğu, ileride nasıl bir hayat hayal ettiği, nasıl bir meslek seçebileceği gibi esas amacına bağlanmasını kolaylaştıracak konuşmalar gerçekleştirin,
19. İstemediği veya yanlış olana karşı durarak, yanlışla hayır diyerek güçlü olabileceğini, esas güçlü ve erdemli davranışın bu olduğunu ona öğretin
20. Küçük yaşlardan itibaren çocuğunuza sağlığını korumasının zararlı maddelerden uzak durmasının önemini anlatın ve rol model olun,
21. Problemlerle karşılaştıklarında nasıl çözüm üreteceklerini, stresle nasıl başa çıkılacağını, nasıl mutlu olunabileceğini, nasıl eğlenileceğini rol model olarak gösterin

Konak 50.Yıl
Anadolu Lisesi
2023-2024 Eğitim
Öğretim Yılı
Rehberlik Servisi
Bilgilendirme
Bilinçlendirme
Çalışmaları

Yönetici
Öğretmen
Ebeveyn

Değerlerimizin
Türk Toplum
Aile
Yapısındaki
Önemi ve
Kazanımları

09

Ebeveynlere Altın Bilgiler

22. Çocuğunuzun cebine asla harcayabileceğinden daha fazla harçlık koymayın,
23. Hataları konusunda affedici olurken, hataları görmezden gelmeyeceğiniz ince çizgiyi koruyun ve bunu ona hissettirin, yaptığı hataları ona gösterin ve hatalarının yarattığı sonuçları onunla tartışın. Mümkün olduğu kadar hatalarını düzeltme görevini ona vererek kendi bireysel sorumluluğunu üstlenmesine yardımcı olun,

T.C.
Konak Kaymakamlığı

Sevgi GÖKTAŞ

Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışman

Değerli Katılımınız İçin Teşekkür Ederiz